

*Рудич А. І.,
кандидат економічних наук, доцент*

Цінова політика – це та частина економічної політики держави, яка являє собою концепцію з проблем ціноутворення, спрямовану на вирішення за допомогою цін важливих економічних, соціальних та інших проблем суспільства у теперішньому і майбутньому часі [1]. Проведення цінової політики поряд з проведенням податкової, інвестиційної та інших політик чітко визначається державою у 116 статті Конституції України [2].

Право встановлення вільних цін наша держава надала суб'єктам господарювання Законом України «Про ціни і ціноутворення», однак право формування і проведення політики цін залишилось прерогативою держави [3]. Як свідчить практика, вільна ціна не здатна враховувати всієї різноманітності цілей та умов соціально-економічного розвитку країни і тому не може бути універсальним засобом регулювання економіки. Проте, вільні ціни не враховують такі соціально-економічні проблеми, як пенсійне забезпечення громадян, утримання непрацездатних, безплатну освіту, екологію, оборону країни тощо. Проблема полягає у визначенні ступеня та форм обмеження вільного ціноутворення. Втручання держави в процес ціноутворення здійснюється в трьох основних формах: обмеження рівня ціни, введення податкових платежів з метою вилучення частки доходів у виробників і споживачів, державна підтримка цін через дотації [4].

Зараз проблема цін стала в центрі уваги всього світу, у тому числі в країнах з традиційною ринковою господарською системою. В умовах глобалізації виник дисбаланс між грошовою і матеріальною складовими світової економіки. Результатом чого є величезна амплітуда коливань споживчих цін, яка порушує нестійку рівновагу фондових, валютних і товарних ринків, що і призводить до їх руйнування. Оскільки криза, що вибухнула, спотворила базові пропорції національних економік провідних країн, для її подолання потрібно або створення наднаціональних регулюючих інститутів, або корекція в межах окремих економік [1].

В вітчизняному господарстві фактично вже давно сформувалися і діють сегменти, які знаходять своє відображення в цінах. Один (доларовий) обслуговує зовнішні поставки на світовий ринок. Інший (гривневий) має внутрішню орієнтованість і, у свою чергу, поділяється на дві частини: ціни на продукцію та послуги природних монополій і ціни підприємств, що виходять на внутрішній ринок. Передбачалося, що саме останні і будуть складатися за ринковими законами. Але цього не сталося, оскільки ще з 90-х років ХХ ст. в ціновій сфері діють різні посередники. Включаючи в ціни свій значний дохід, вони тим самим блокують дію механізму конкуренції та підвищення ефективності економіки в цілому.

В Україні проводиться політика вирівнювання цін на продукцію на

внутрішньому ринку до рівня світових. Криза наочно показала, наскільки недосконала практика копіювання цін іншого ринку з відмінними від українського співвідношеннями попиту і пропозиції, іншими масштабами платоспроможного попиту. Вітчизняні споживачі об'єктивно не в змозі оплачувати продукцію експортерів за світовими цінами. Експортери, а за ними постачальники і споживачі, будуть змушені зупинити виробництво і почати масові скорочення. У таких умовах у держави залишаться три джерела фінансових ресурсів: грошова емісія, зовнішні і внутрішні позики, продаж золотовалютних резервів. Використання кожного з цих джерел небезпечно для національної економіки. Орієнтація на світові ціни у внутрішньому ціноутворенні – одна з найбільших помилок теоретиків і практиків сучасного лібералізму, що наділили світові ціни властивостями нібито абсолютно об'єктивного відображення пропорцій глобального ринку. Орієнтація на світові ціни для внутрішнього ціноутворення є досить сумнівною і небезпечною, що підтверджує спекулятивний характер світової економіки [4].

Національна господарська система (ринкова) зобов'язана орієнтуватися на власні пропорції обміну, що відображають потреби внутрішнього ринку та сприяють розвитку. Тому необхідно розробити державну цінову політику з відмовою від орієнтації на світові ціни у внутрішньому ціноутворенні, що в умовах кризи є життєво важливим.

Концепція державної цінової політики для вирішення існуючих проблем повинна включати такі принципи: орієнтація цін на соціальний статус населення; ефективне антиінфляційне регулювання цін з боку держави без перешкод до економічного зростання; орієнтація на відтворювальну функцію ціни; стимулювання стимулюючої функції ціни з метою зростання обсягу виробництва та прискорення технічного розвитку; проведення доцільної кредитної політики.

Головною метою цінової політики держави повинно стати відновлення та розвиток вітчизняного виробництва. Стимулювання відтворювальної функції цін зробить можливим для товаровиробників формувати фонди для майбутнього розвитку.

Список використаних джерел:

1. Пінішко В.С. Ціно- і тарифотворення: Навч. посібник. – Львів: Магнолія, 2010. – 303 с. [Електронний ресурс] https://www.library.kpi.ua/recs_kpi/349375.html
2. Конституція України (від 28.06.1996 зі змінами) [zakon1.rada.gov.ua]
3. Закон України Про ціни і ціноутворення (ВВР), 2013, № 19-20, ст.190) [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
4. Ціноутворення: дистанційний курс Т. Григорчука [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://sites.google.com/site/cinoutvorennia/>